

Verslag Standaardisatieraad 26 juni 2014 10:00-12:00 bij SURF te Utrecht

Aanwezig:

José Frijns (UKB, voorzitter), Wouter de Haan (SURF), René Montenarie (GEU), Marianne Mulder (Kennisnet), Henk-Jan van Ginkel (saMBO-ICT), Isabelle van Woerkom (Schoolinfo), Hans van der Wal (BKH), Martin de Goffau (vDOD), en Mark Molenaar (Cito); Hans de Vries (SLO), Henk Nijstad en H-P Köhler (EduStandaard/Kennisnet) en Else Bosman (SURF, notulist)

Vervangen:

Paul Hilman>> Daniel van Winsum (CIO-beraad), Bert Jan Geveke>>>Gerald Groot Roessink (DUO) , Marianne Bos>>>Bram Gaakeer (directie Kennis van OCW)

Afwezig:

Nineke van Dalen (MVW/NUW), Kurt de Belder (BIK), Laurents Sesink (DANS), Peter Boersema (Distributeurs / Iddink en Van Dijk), en Jan Schouws (KB), Pascal van den Biggelaar (ELO leveranciers Threeships & It's Learning), Ariane Goossens (Edustandaard/Surf)

1. Opening

José Frijns opent de vergadering als voorzitter en heet iedereen welkom.

Henk Nijstad wil graag de gelegenheid om tijdens agendapunt 8 (w.v.t.t.k.) een korte toelichting te geven over de nieuwe website van EduStandaard.

2. Verslag vorige vergadering

Er zijn geen inhoudelijke of tekstuele opmerkingen over het verslag van de afgelopen vergadering.

- Het actiepoint op pagina 3 over de terugkoppeling aandachtspunten in beheer name EduKoppeling aan de Standaardisatieraad wordt behandeld in de volgende vergadering van 6 november 2014.
- De presentatie over Bookshelf wordt voor de volgende vergadering op de agenda gezet. René Montenarie zal een presentatie voorbereiden.

Het verslag van de vergadering op 17 april 2014 wordt geaccordeerd met de complimenten aan Ariane Goossens voor het notuleren.

3. In beheer name EDEXML 2.0

Mark Molenaar (Cito) geeft een toelichting op EDEXML 2.0 middels een presentatie.

De presentatie is terug te vinden op:

<http://www.edustandaard.nl/standaardisatieraad/20140626-tiende-bijeenkomst-standaardisatieraad/>

EDEXML is een standaard voor de uitwisseling van administratieve gegevens van leerlingen, groepen en leerkrachten in het primair en voortgezet onderwijs. De standaard is in de loop der jaren doorontwikkeld met leveranciers van schooladministratieprogramma's en educatieve uitgevers. Deze beide partijen hebben afspraken gemaakt over het uitwisselen van administratieve gegevens voor het basisonderwijs, welke bekend staan onder EDEX (Educatieve Export). Later is de XML eraan toegevoegd toen de standaard werd overgezet naar deze taal. De ontwikkeling EDEXML 1.0 naar EDEXML 2.0 komt voort uit de wensen van het ECK traject, waarin de uitwisseling van leerling-gegevens en leerresultaten centraal stond. De EDEXML 2.0 is daarom in lijn gebracht met de wensen uit het UWLR 2.0 traject.

Discussie:

Belangrijke vraag, die nog niet is beantwoord, is of de standaard ook locatiecodes moet bevatten. De standaardisatieraad vraagt hoe dit vraagstuk is beoordeeld door de werkgroep?

Mark Molenaar geeft aan dat er geen definitief besluit/advies is vanuit de werkgroep. De Architectuurraad heeft in de bijeenkomst van 5 juni geadviseerd om in overleg te gaan met het SION IAA-traject. Want het is duidelijk dat er op semantisch niveau nog geen gestandaardiseerde waarde is om het veld locatiecode goed in te vullen. Binnen SION IAA wordt het vraagstuk van de instellingsidentiteit uitgewerkt met behulp van de KOI methodiek. Het invoegen van het locatiecode veld zal op dit moment niet veel verschil maken omdat er nog geen eenduidige invulling is. Op de langere termijn is te verwachten dat er een register wordt opgezet waar de waarde wel gestandaardiseerd wordt. Advies is om het veld nu niet op te nemen en te onderzoeken wanneer dit wel haalbaar is als SION de gewenste resultaten heeft opgeleverd. Met de kanttekening dat CITO aangeeft er wel haast mee te hebben, dwz. binnen een termijn van 6 tot 12 maanden graag een keuze wil maken.

Op de vraag of we de EDEXML 2.0 standaard kunnen registreren zonder locatiecode blijkt dat er ook weerstand is vanuit een aantal leveranciers van schooladministratieprogramma's. Van de partijen geeft ROVICT aan zich – ondanks de werkgroep die op 21 mei j.l. plaatsvond - onvoldoende gehoord te voelen. Het scheiden van jaargroep vs. leerjaren is een te grote verandering ten opzichte van versie 1.0. Dit is het gevolg omdat er vorig jaar niet voldoende concrete besluiten zijn genomen, hoewel het proces wel goed is verlopen. Taken van de standaardisatieraad: we moeten ons realiseren dat we vaker met dit soort zaken te maken krijgen. Er is de vrees dat leveranciers versie 2.0 niet gaan implementeren.

Er wordt de zorg uitgesproken of EDEXML 2.0 wel backwards compatibel is met EDEXML 1.0. Mark Molenaar geeft aan dat dit wel het geval is. Daarnaast is er zorgen over de compatibiliteit met UWLR 1.0. Deze wordt nu steeds vaker geïmplementeerd op basis van het PO convenant. Hierdoor wordt legacy gecreëerd als de EDEXML 2.0 nu wordt geregistreerd.

Conclusie: We nemen de EDEXML 2.0 standaard nu niet in beheer. EduStandaard en CITO gaan in gesprek met de leveranciers van de schooladministratiesystemen en vragen de architectuurraad advies tbv de compatibiliteit met de UWLR standaard. In de vergadering van november zal er advies gegeven worden over de te ondernemen stappen en de verdere registratie van de EDEXML 2.0 standaard. Tevens zal er dan duidelijkheid worden gegeven over de samenhang tussen EDEXML 1.0 en 2.0, de afspraak UWLR 1.0 en de in ontwikkeling zijnde afspraak 2.0.

4. Registraties kernprogramma's PO en VO, opname in het OBK

Hans de Vries licht dit agendapunt toe. Notitie in de bijlagen is inhoudelijk geheel in lijn met de presentatie. De slides zitten in de bijlage.

Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling (SLO) heeft voor een groot aantal vakken de kerndoelen en eindtermen voorbeeldmatig uitgewerkt in een doorlopende leerlijn van PO naar bovenbouw VO. Aan de Standaardisatieraad wordt gevraagd om het kernprogramma te registreren binnen het OnderwijsBegrippenKader (OBK)

Discussie:

Vanuit de zaal is in principe geen bezwaar, maar de indruk kan worden gekregen dat de kernprogramma's voldoende detail bevatten en voldoende zijn beproefd om gepersonaliseerd leren mogelijk te maken, terwijl dit nog vele vragen in zich heeft.

Er wordt nog gedefinieerd wat er binnen het publieke domein moet worden vastgesteld. Wat is de samenhang met de wettelijke regeling elementcode tabel voortgezet onderwijs? Antwoord: die relatie is aanwezig zoals die in het OBK worden gelegd (de elementcodetabel is ook onderdeel van het OBK). Dit zijn wettelijke tabellen waarbij er inhoudelijke specificaties worden gegeven van vakken of begrippen.

Als de kernprogramma's in beheer genomen worden kan iemand zich wettelijk beroepen op de inhoud? Hans de Vries: de kernprogramma's zijn - zoals gezegd - compacte weergaves van de kerndoelen en eindtermen van een vak, geordend in een doorlopende leerlijn van primair onderwijs naar bovenbouw voortgezet onderwijs. Ze hebben geen wettelijke status, maar zijn voorbeeldmatige uitwerkingen, waarbij uiteraard het proces van draagvlak en expertise verwerving van groot belang is. De kernprogramma's geven invulling aan 'wat er geleerd moet worden' en geven alle vormen van vrijheid voor het 'hoe'. Kernprogramma's zijn voor alle lagen (SO, PO, VO en MBO).

Edustandaard loopt daarmee geen risico met het in beheer nemen. De Standaardisatieraad geeft ook duidelijk aan in deze fase geen implementatieverantwoordelijkheid te kunnen nemen. En er wordt op gewezen dat het beproeven van de kernprogramma's in diverse contexten en voor diverse toepassingen in volle gang zijn: zie bijvoorbeeld de Proeftuin Linkeddata 3.0.

Henk Nijstad: Vanuit MBO is het wenselijk dat het 'curriculum', genaamd de Kwalificatiestructuur, op vergelijkbare manier beschikbaar komt. Vergelijkbaar betekent in dit geval: volgens de structuur van het Onderwijsbegrippenkader opgezet en semantisch verbonden met de overige inhoud van het OBK. Bijvoorbeeld voor de toepassing (context) leer materiaal is dit noodzakelijk, als men (bijv.) silo's wil voorkomen. Of als leerlingen via doorlopende leerlijnen naadloos willen aansluiten vanuit VMBO op MBO, of vanuit MBO naar de HAVO.

SBB en Bureau Edustandaard zijn hierover in gesprek. Het lijkt echter nog geen primair aandachtspunt binnen de instellingen om de Kwalificatiestructuur op een vergelijkbare manier aan te bieden.

Een opmerking over de inhoudelijke kwaliteit van de kernprogramma's: het voldoende goed harmoniseren en relateren van de begrippen in de kernprogramma's (dus bijv. dubbelingen in vakkernen te voorkomen als ze hetzelfde betekenen) vereist nog een flinke hoeveelheid werk. De deskundigen van SLO en Bureau Edustandaard (Kennisset) zijn hier

gezamenlijk hard mee aan het slag en hebben hierover goede afspraken met de werkgroep OBK. De werkgroep OBK monitort dit proces namens de Standaardisatieraad.

5. Resultaten Architectuurraad

Henk Nijstad: de onderwerpen EDEXML 2.0 en de vooruitblik naar UWLR 2.0 zijn besproken binnen de Architectuurraad. Tevens stond de behoefte aan een dashboard (views op architectuurontwikkeling) op de agenda. Met een dashboard kan de samenhang en het overzicht worden bewaakt en worden geprioriteerd. Bureau Edustandaard houdt een database bij waar alle voor de referentie-architectuur relevante ontwikkelingen worden bijgehouden. Specifieke views op aspecten van de architectuur kunnen worden gepresenteerd. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van 'Digitaal aanmelden' waar het SION-programma aan werkt. Per jaar kunnen per laag de realisaties of behoeftes worden gezien. Er komen positieve geluiden uit de Raad over deze tool. Volgende vergadering in november kan een presentatie worden gegeven.

Een ander onderwerp op de agenda van de Architectuurraad was de Keten Start Architectuur (KSA) voor het programma Doorontwikkeling BRON (PO / VO) van DUO. De KSA bevat een veelheid aan principes en ambities, die met grote instemming is ontvangen. In een eerdere Architectuurraad-overleg kwam de problematiek van de PKI-infrastructuur aan de orde: een wirwar van PKI-certificaten voor diverse toepassingen (bijv. OSO) en de bijkomende logistiek veroorzaken onnodige kosten en inspaning. In de KSA van Doorontwikkeling BRON spreekt DUO de ambitie uit om te onderzoeken of DUO de leverancier kan worden van PKI-certificaten ook voor andere contexten dan bekostiging. Dit heeft overigens wel flink wat voeten in aarde. De Architectuurraad juicht deze DUO-ambitie toe.

6. Rollen en taken EduStandaard

H-P Köhler geeft een toelichting op zijn verkenning over de mogelijke rollen en taken die bij de implementatie van standaarden ingezet kunnen worden. De slides van de presentatie kunt u vinden op: <http://www.edustandaard.nl/standaardisatieraad/20140626-tiende-bijeenkomst-standaardisatieraad/>

Hoofdvraag is of EduStandaard, door het gebruik van implementatie instrumenten en een verbreding in zijn rollen en taken, het commitment in gebruik van standaarden kan vergroten? En op deze manier voldoen aan een behoefte in de keten?

H-P beschrijft hoe de verschillende instrumenten ingezet kunnen worden als validatie instrument om bijvoorbeeld de kwaliteit van het koppelvlak te verhogen? Welke implementatie instrumenten zijn er? Wat zijn de voor- en nadelen en welke rollen zijn er nodig om deze instrumenten transparant aan te bieden? De diversiteit van de instrumenten is groot en de verkenning concludeert dat er niet één oplossing is voor alle problemen. Elke standaard heeft zijn eigen set aan instrumenten nodig om de implementatie te kunnen bevorderen.

Discussie:

Bij het behandelen van de verschillende instrumenten, benoemt H-P de stimuleringsregeling als een onwenselijke, aangezien er een valse implementatie prikkel wordt gegeven. Martin de Goffau reageert hierop door duidelijk te maken dat het geven van een financiële

prikkel ook voordelen heeft, omdat het formeel kan worden vastgelegd met harde afspraken, zoals gezien bij het OSO project. Het hoeft niet om veel geld te gaan, het positieve neveneffect is wel groot. Door een certificaat duidelijk maken dat instellingen aan de eisen voldoen. Vanuit het perspectief van scholen is er ook veel behoefte aan certificering, omdat controleren anders zeer lastig wordt.

Standaarden zijn pré-competitieve voorzieningen en het moet niet de bedoeling zijn dat leveranciers daarvoor betalen om geld te genereren. Daarentegen moeten we wel de middelen hebben om dit te realiseren. Vindt de Standaardisatieraad dit zo belangrijk om de middelen te organiseren voor implementatie en wie is daar de geschikte partner voor? Het kostenaspect is echter nog niet uitgewerkt. Verschillende casussen kunnen worden uitgewerkt om hier een helder beeld van te krijgen. Toetredingsbarrières moeten worden weggehaald voor instellingen om de implementatie te laten landen.

In de verkenning komt naar voren dat er verschillende partijen betrokken zijn die een andere rol spelen, maar die wel baat hebben bij het inzetten van een instrument. Naast de standaard moet ook een normenkader worden opgesteld en bepaald worden wie de beheerder van dit normenkader is.

Wouter de Haan vraagt: In welke gevallen is je rol verschillend, waarom zou de rol niet altijd overeenkomen? H-P: We moeten de onafhankelijkheid kunnen handhaven. Hoe meer organisaties over de lagen van het model zijn verspreid, hoe onafhankelijker en transparanter het systeem. Men kan elkaar dan controleren.

Als reactie op de aanbevelingen, reageert de Raad met het signaal dat men op dit moment niet wil besluiten over het structureel inzetten van certificering en mogelijk andere implementatie instrumenten. Men staat er wel volledig voor open om hier mee te experimenteren. Als er zich casussen voor doen die wensen hebben tbv dit soort instrumenten dan moet Edustandaard hier actief mee aan het werk. Inhoud, tijd en geld zijn belangrijk. Eerst experimenteren om vervolgens een besluit te nemen. Alle stakeholders moeten betrokken worden om verantwoording af te leggen. Vraag is of iedereen in zijn eigen expertise kan kijken welke experimenten geschikt zijn voor een goede start.

7. Jaarlijkse monitor tbv gebruik open standaarden en bijbehorende infrastructurele bouwblokken

Zie ook de email van H-P van 23 juni aan de Standaardisatieraad. Bram geeft een korte toelichting. De vraag die vanuit OCW wordt gesteld, moet worden gedefinieerd. Alle leden worden opgeroepen om, namens hun achterban, de ideeën over wat er in het onderzoek moet worden opgenomen te melden bij Bram en H-P. Verschillende vraagstukken moeten worden belicht en de behoefte van scholen aan bijvoorbeeld privacy en technische standaarden. Standaarden en certificering worden toegelicht. Er komt een vernieuwde vragenlijst op basis van overleg tussen H-P Köhler en Bram Gaakeer. Als we de hoofdvraag en deelvragen beschreven hebben, worden deze aan de Standaardisatieraad voorgelegd. Henk-Jan van Ginkel merkt op dat scholen veel bevraagd worden door verschillende onderzoeken. Zijn verzoek is om na te gaan of de vragenlijsten niet overlappen om de scholen zo veel mogelijk te ontlasten. Anders deze vragenlijsten combineren.

Actiepunt: In de komende maand onderzoeksvragen opstellen en rondsturen om het zwaartepunt te bepalen. Er wordt een concept vragenlijst rondgestuurd waar iedereen op kan reageren.

8. Update vernieuwing website Edustandaard

Henk Nijstad geeft een toelichting op de vernieuwde website die in ontwikkeling is en eind oktober live zou moeten gaan. Het logo is veranderd naar een vriendelijk, transparant, open, toegankelijk logo met een frisse en heldere uitstraling. Pagina's worden momenteel opgebouwd. Geen schaduweffecten. De site moet mobiel ook goed toegankelijk zijn. Om de site persoonlijker te maken is het plan om de leden van de Standaardisatieraad en de Architectuurraad met een foto op de site te zetten. De volgende raad moet de site klaar zijn voor presentatie. De Standaardisatieraad gaat akkoord om in de november-bijeenkomst via een fotoshoot iedereen op zijn of haar voordeligst op de site te presenteren. Op 10 juli vindt een (tussentijdse) demonstratie van de website plaats, waarbij ook een aantal Edustandaard-leden van de diverse niveau's is uitgenodigd.

9. WVTTK

José Frijs sluit de vergadering.

Agendapunten voor de volgende vergadering:

- terugkoppeling aandachtspunten in beheer name Edukoppeling
- Bookshelf
- Definitief besluit in beheerneming EDEXML 2.0
- Presentatie nieuwe EduStandaard website